

פניני הדר

הארות והערות, שנאמרו בשיעור הדר היומי, בביה"כ "אליהו הנביא", רוממה, ירושלים

דבר העורך

בן של מלך

מעשה באדם שאינו שותו"ם שהספיק להתגרש פעמיים. הוא שכר מחסן שנהפך לדירה, בשלב מסוים הפסיק לשלם שכירות. ביום בהיר, ברח הלה לחו"ל עקב סיכון עם הרשויות. בעל הדירה המתין לשובו, ומשלא שב פרסם אותה להשכרה. הגיעו זוג וחפצו בדירה. לשאלתם מה לעשות עם החפצים הנמצאים? אמר להם, או שתזרקו או שתקחו לעצמכם, ורק את ספרי הקודש תביאו לי. הם פינו את המזרון, ולפתע נשרו עשרות תכשיטי זהב מהמזרון.

שאלת החודש

התכשיטים

א. למי שייכים התכשיטים לדיירים? למשכיר או לשוכר הראשון?
ב. האם מותר למשכיר להפקיר את נכסי השוכר, מחמת אי תשלום?

חוו דעתכם בנידון, בפקס: 02-5817174 / במייל: pninyhadaf@gmail.com

מסכת מועד קטן

רשאי להמשיך ללבוש בימי אבלותו נעלי קרוקס?

ה. דף כא. אמירת פרקי שירה לאבל.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (שפ) איסור לימוד תורה לאבל.

השאלה: אבל שנדר לומר ארבעים פרקי שירה, האם רשאי להמשיך לאומרם בימי אבלותו?

ו. דף כב. יציאה לטיול מאורגן בשנת האבל.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (שצא) איסור השתתפות בשמחות וסעודת מרעים לאבל על או"א תוך שנה.

השאלה: האם אבל רשאי לצאת לנופש או לטיול מאורגן, בשנת האבל על הוריו?

ז. דף כג. עלייה לתורה לאבל שנולדה לו בת.

נתבאר בגמ' לגבי אבלות בשבת, נוהגת בצנעה ולא בפרהסיא.

השאלה: האם מותר להעלות לתורה אבל תוך ז', בכדי שיקרא שם לבתו שנולדה לו?

ח. דף כד. קניית בגד חדש לאשה בימים שלאחר שבועות.

נתבאר בגמ' שיש לחג שבועות השלמה בששה ימים לאחרי.

א. דף יז. הנחת ממתקים בכניסת הבנין.

נתבאר בגמ' איסור הכאה לבן גדול משום "ולפני עיור לא תתן מכשול".

השאלה: בעל חנות ממתקים הניח סחורתו בכניסת הבנין וילדים באים ולוקחים ללא רשות, והשכנים מבקשים שיסיר אותם, האם רשאים?

ב. דף יח. ברית כרותה לשפתיים.

נתבאר בגמ' כח דיבור של האדם כשמאחל רעה היא מגיעה.

השאלה: האם יש להימנע מלומר לילד: אם לא תאכל יבא הדוב ויטרוף אותך?

ג. דף יט. ביטול שידוך מחמת אי תשלום התחייבות הממון.

נתבאר בגמ' שמותר לקדש אשה בחול המועד ולכתוב התחייבות ממונית שמא יקדמנו אחר.

השאלה: האם מניעת התשלום שהתחייב אחד הצדדים, מהווה סיבה לביטול השידוך?

ד. דף כ. לבישת נעלי "קרוקס" לאבל.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד איסור נעילת הסנדל לאבל. השאלה: אבל שכל חייו נועל נעלי קרוקס, האם

השיעור בדף היומי נמסר ע"י הרב אהרן בן אדיבה שליט"א

בשעה 20:15, לאחר תפילת ערבית, בביה"כ אליהו הנביא, רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

לעילוי נשמת

זקננו המפואר הרה"צ אברהם הרש זצ"ל

מק"ק לופן-נתניה

וזקנתנו מרת מאשה הרש ע"ה

הונצח על ידי נכדם

הרה"ג אברהם הרש שליט"א

אלו שנדבו להחזקת הגליון

ה"ה מאיר כהן, ה"ה אסף מזרחי, ה"ה מוריס כהן

ה"ה פרידי ששון. משפחת הדס.

צדקתם עומדת לעד!

להשתתפות בהחזקת הגליון פנה למערכת

050-419-01-85

לצורך טיפול בחולה?

השאלה: אדם שלא קנה לשבועות בגד חדש

לאשתו, האם יש לו השלמה בשבוע לאחר החגי?

ט. דף כה. צביעת רצועות התפילין משני הצדדים.

נתבאר בגמ' שרב הונא התענה 40 תעניות, על שהתהפכה לו הרצועה.

השאלה: אדם שרוצה להחליף את רצועות התפילין, בכדי שלא יסתכן, האם ראשי לשלם ממעשרות?

י. דף כו. ברכה על ראיית הים דרך מטוס.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח שקורעים על ראיית ירושלים בחורבנה רק ממקום שרואה אותה קרוב.

השאלה: הרואה דרך המטוס את ים התיכון, האם ראשי לברך על כך?

יא. דף כז. אמירת "שב" לחולה ע"י רופא.

נתבאר בגמ' ובשו"ע י"ד (שעו) לכל אומרים שב חוץ מאבל וחולה.

השאלה: האם מותר לרופא לומר לחולה "שב"

פתגמי מוסר

אזעקה: כל אדם בעת תקיעת שופר יזכר איך כששמע את האזעקה רץ לחדר מוגן, ובפרט מי שזכה לראות את ירוט הטילים, התבטא אברך שהיה באוטובוס לאשדוד, ונשמעה אזעקה, ירדו כולם מהאוטובוס, ונשכבו על הרצפה כאשר ידיהם מגינות על ראשם, לפתע ראו למעלה את טיל היירוט רודף אחרי טיל הגראד ומפוצצו, הוא סיים במשפט: ראיתי את המוות בעיניים. השאלה אם אנחנו קיבלנו את המסר, או רוצים לחזור לשגרה.

רגע: רגע עצוב- לא יציב, רגע חשוב- לא ישוב, רגע של שמחה- הוא רגע של ברכה.

מחשבה: קל לחשוב, קשה לפעול, אך קשה מכל הוא לפעול כפי מה שחושבים.

בלגן: אל תסדר לי את הבלגן, זה יבלגן לי את הסדר.

פרידה: יש אומרים שהוא רגע עצוב, ויש אומרים שהוא רגע חשוב, אך לכל הדעות הוא רגע שלא ישוב.

בין מכונית למטוס: הנוסע במכונית יש לו כל כך הרבה מפריעים, רמזורים, שוטרים, לעומתו הנוסע במטוס אין לו שום עיכוב, כך המתרומם מארצותיו לא יאונה לו שום עיכוב.

נעליים: חז"ל אומרים: לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו, וכן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח, בני זוג הם כמו נעליים אי אפשר לנעול נעל אחת, ואם הנעל פותחת את הפה, צריך דחוף לקחת אותה לסנדלר.

בין אדם לחברו: מעשה במרן הגרא"מ שך זצוק"ל ששמע שחפצים לפתוח ישיבה בשילוב עם לימודי אוניברסיטה, הוא יצא חוצץ נגד הרעיון, ותקף במילים קשות את הוגה הרעיון, מנהל הישיבה פנה לרב ואמר יש לנו מורה דרך, הרב פלוני מחו"ל שהורה לנו לעשות כך, ביקש הרב לדבר עמו, אמרו לרב: בעוד שבועיים הרב יגיע מחו"ל ויתארח בשכונת בית וגן י-ם, הרב ביקש מנהגו לעלות לירושלים, וכשהגיעו למקום, הרב התאמץ לעלות שלוש קומות בגיל 90, וזה לא היה קל, דפקו בדלת, הרב פתח וקיבל אותם במאור פנים, מה הטריח את ראש הישיבה לבא? אולם הרב שך התענין בשלומו ופעולותיו, ולא הזכיר מילה וחצי מילה מהמטרה שלשמה באו, הנהג לא היה לו סבלנות וברכב שאת את הרב שך, בשביל מה באנו? למה הראש ישיבה לא דיבר אתו על הנושא? אמר לו הרב: לא ראית את אשתו שעמדה שם! רצית שאני יצק עליו ליד אשתו.

הפרפר: מעשה בזקן סיני שהיו לו שתי בנות שמטרידות אותו בשאלות חכמה, הוא החליט לשלוח אותן לדודו שהיה חכם, הם החליטו לבדוק את חכמתו, לקחה האחת פרפר וסגרה אותו בידה ואמרה: נשאל אותו אם הוא יגיד שהפרפר חי, אני אמחץ אותו, ואם יאמר שהפרפר מת, אני יפתח את היד והוא יעוף, באה ושאלה אותו, הפרפר חי או מת? והוא ענה: זה תלוי בך!

אלול: מעשה באהבת חיים מויזניץ זצ"ל שהלך עם קבוצת חסידים ברחוב, לפתע ראו שהרב מביט על ספסל, שהיה רשום עליו מס' 67, הרב נבהל שאלו אותו מה קרה? הוא ענה אתם לא רואים הרי 67 זה ג' אלול.

כוחו של מנהג: בעיירה אחת היה בית כנסת שכל מי שעבר ליד הספסל השלישי היה כורע ומשתחוה, וממשיך, רב אחד נקלע למקום ושאל לפרש ההשתחויה, אולם לאף אדם לא הי מענה, הרב החליט לבדוק את הנושא וביקש להיפגש עם זקנת העיירה שהיתה בת 104 הרב שאל אותה לפרש ההשתחויה וזו צחקה והסבירה שלפני 50 שנה היתה מנורה שהשתלשלה מהתקרה ולשם כך היו מתכופפים, וגם לאחר שהוסרה המנורה המשיכו להתכופף.

יב. דף כח. אמירת מזל טוב בעת שמחה.

נתבאר בגמ' בני חיי ומזוני לאו בזכות תליא אלא במזל ומאיךך מס' שבת (קנו) ישראל מעל המזל.

השאלה: מדוע מאחלים בשמחה מזל טוב, הרי ישראל מעל המזל?

יג. דף כח: מיקום ישיבת החתן בשולחן עגול.

נתבאר בגמ' שהחתן מיסב בראש ככהן היושב בראש.

השאלה: היכן ישב החתן בשולחן עגול? והאם ימנעו מלשים שולחן עגול לחתן?

יד. דף כט. הכינו מודעה לרב ברוך בואך בשלום. נתבאר בגמ' החילוק בין נפטר מחי אומר "לשלום" וממת "בשלום".

השאלה: הכינו מודעה גדולה לרב שהגיע לעיר ונכתב בה "ברוך בואך בשלום" האם ראשי לתלותה?

מסכת חגיגה

השאלה: אברך שהתחייב שאם יושע יביא ברכות לכולל, האם ראשי לקנות מכסף מעשר?

ז. דף ח. התגרש והשתדך עם אחרת והראשונה התפיסה.

נתבאר בגמ' אין נושאים נשים במועד, אולם מותר להחזיר גרושתו.

השאלה: התגרש והשתדך עם אחרת והראשונה התפיסה ורוצה לחזור, האם מותר לו לקיים מצוה זו למרות שמשודכתו תיפגע?

ח. דף ט: נהג הסעות שהוזמן להסיע לחתונה ולא התפלל מנחה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קח) גנות המחסיר תפילה או ק"ש, והוא בחי' מעוות לא יוכל לתקון. השאלה: נהג הסעות שהלקח נסיעה לחתונה הנערכת לפני השקיעה ואם יסיע לא יספיק להתפלל, האם צריך לדאוג למחליף?

ט. דף יא. יחוד עם כסף.

נתבאר בגמ' גזל ועריות נפשו של אדם מחדתן. השאלה: רב שהגיע לתורם עשיר שהוצרך לצאת מהחדר ועל השולחן היתה ערימת דולרים, האם ישאיר את הרב עם הכסף לבדו?

י. דף יב. אמירת שהשמחה במעונו בברית שמשלתך בה חתן.

נתבאר בגמ' שמעון זה הרקיע בו נמצאים המלאכים ומשום כך מברכים שהשמחה במעונו.

השאלה: חתן שהוא בתוך ימי המשתה שלו, ומשתתף בסעודת ברית, האם יאמרו 'השמחה במעונו'?

יא. דף יד. צביעת שערות לבנות של בחור צעיר.

נתבאר בגמ' שהקב"ה נדמה כזקן עם שער לבן ופעם נכחור עם שער שחור.

השאלה: בחור צעיר שהתלבנו שערותיו ומתבייש, האם מותר לו לצבוע אותם?

א. דף ב. נישואי סומא עם אשה אילמת.

נתבאר בגמ' דינו של הסומא בחיוב ראייה ועליה לרגל.

השאלה: האם מותר לסומא לישא אילמת, שהרי שנינו בחולין (צו) שמכירה בטביעות הקול?

ב. דף ג. תרומה ליום שכולו תורה או קניית ספרים לביהמ"ד.

נתבאר בגמ' שמטרת מצוות הקהל היא בזמן שבעלי המלאכה פנויים ממלאכה, ובאים לשמוע תורה.

השאלה: אדם החפץ לתרום מה יעדיף, יום שכולו תורה או קניית ספרים לביהמ"ד?

ג. דף ד. שיעור דף היומי שאחד המשתתפים מדיף ריח רע.

נתבאר בגמ' שהבורסקי והמקמץ פטורים מראיה, כיון שאינם ראוים מחמת הריח הנודף מהם.

השאלה: האם לבטל את השיעור, או לעשותו ולהעיר לו אף שיפגע?

ד. דף ה. חלוקת קמחא דפסחא לעיני מצלמות. נתבאר בגמ' עה"פ אם טוב ואם רע זה הנותן צדקה לעני בפרהסיא.

השאלה: האם מותר לחלק קמחא דפסחא לעיני מצלמות?

ה. דף ו. הלבשת קטן עם ציצית שקשרו אותה גויים בסין.

נתבאר בגמ' כל היכן שגדול חייב מהתורה יש לחנך הקטן כמבואר בשו"ע (תרנח).

השאלה: האם מותר להלביש לקטנים ציצית, שהגויים בסין קושרים אותה?

ו. דף ז. התחייב לומר נשמת ולהביא ברכות לאברכים.

נתבאר בגמ' וביו"ד (רמט) בדין מעשר כספים הניתן עבור דבר מצוה שאינו חובה.

שאלת החודש

מתוך פניני הדף מס' 99

מעשה במשפחה המתגוררת באשדוד, וביליל שבת לאחר הקידוש נשמעה אזעקה, הם ירדו למקלט, ושוב אזעקה, משפחה אחרת ערכה סעודה והזמינה אותם, האם צריכים לחזור ולקדש?

תשובת הרבנים:

אם המקלט באותו בנין, יחזור על ברכת הקידוש בלבד, ואם המקלט בבנין אחר יחזור אף על ברכת היין.

מקורות ונימוקים: או"ח (רעג,ב) קידש ונמלך לאכול במקום אחר חוזר ומקדש, ומג"א (ה) אפי' אם אירע אונס, אם חזר למקומו אינו חוזר לקדש ואם אוכל במקום אחר שאינו רואה מקומו הראשון חוזר ומקדש, ובחזו"ע שבת (בעמ' קלו ועמ' קכו) והלכה ברורה (קעת, עמ' רד) ומאידך כה"ח (יא) בשם הלבוש, ובה"ל (ד"ה ומבית) ואף אם הלך לחדר הביטחון בביתו אם שהה זמן מופלג הוי היסח הדעת, וצריך לחזור ולקדש ול"ג מהולך לדבר עם חברו, ומכל מקום אף כשחוזר לקדש לא הוי ברכה לבטלה, כמבואר בשו"ת יבי"א (א, י"ד, כא, א) ולגבי חדר מדרגות נח' הגרש"ז והגר"ש"א אם חשוב כמקום אחר. יישר כח לרבנים הגאונים שליט"א: הגר"ד אסולין. הגר"א בן חיים. הגר"ש שעיו והגר"י חדד.

שאלות משולחן המערכת: (ציבור הקוראים מוזמן לשלוח שאלות אקטואליות)

- א. רוכב אופניים נתקל בהולך רגל שאחז בידו אייפון, ונפל המכשיר ונשבר המסך, האם חייב לשלם על נזקו?
- ב. אברך הזמין כוס שתיה חמה ממגדניה, ואמר לעובד: אני מחכה לאוטובוס תזדרז, הפועל לא הזדרז במיוחד, הגיע האוטובוס והאברך עלה בלי לקחת את השתיה, האם חייב לשלם על כך?
- ג. האם רשאי מוכר ספר עזר ללימוד אותיות, להתנות שאין רשות לניילן את הספר, בכדי שיתבלה הספר ויקנו ממנו שוב?
- ד. בחורים השתתפו במנגל כל אחד שילם 60 ₪ לכיסוי ההוצאות, באמצע הצטרף עוד בחור ושילם ונותר כסף, האם הבחור שטרם בקניות יכול לקחת את הכסף הנותר, דמי טרחתו?
- ה. ברית שנערכה בשבת בבית כנסת המצולם מבחי' בטיחותית, ההורים ביקשו את ההסרטה בכדי שישאר להם זיכרון האם רשאים?
- ו. האם מותר להזמין חילונים לאירוע, בידיעה שלא יטלו ידים ויברכו המוציא?
- ז. האם יש מניעה להיכנס לבריכה ביתית צוננת בשבת, בלא לשחות בה?
- ח. האם מותר לתדלק את הרכב במקום המחלק עיתונים חילונים, או שיש לחוש למרע"ה?
- ט. תושבי הדרום קבלו כמות כרטיסים כניסה חנים לפראק המים, האם מותר לקנות מהם?

תשובה כהלכה:

אפתה עוגות וגילתה לאחר האפיה שיש נמלים מתות בסוכר שהשתמשה, האם יש מקום להתיר?

השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א שיש לאסור המאכל, עפ"י מה שכ' השו"ע יו"ד (קד, ירקות מבושלים שנמצאו בהם ג' תולעים הירקות אסורים. וכו' בפרי תואר (ו) דווקא אם התולעים מגוף הירקות, אבל אם מעלמא אמרינן מה שנמצא הוא שנפל ואם הם נמלים יש לחוש, עכ"ל וכל שכן אם הנמלים מתות יש לחוש ולאסור את כל המאכלים שהשתמשו ביממה האחרונה ועיין בס' כשרות למהדרין (א, יב).

שוחר יצא מהדירה לפני הזמן, פרסם והשכירה לאחרים לתקופה ארוכה, וברח עם הכסף, המשכיר גילה זאת, האם צריכים לשלם לו?

השיבנו הגה"ג דוד אסולין שליט"א שחייב לשלם שוב למשכיר האמיתי, עפ"י המבואר בשו"ע חו"מ (שסג, י) שכרו מראובן ונתן לו שכר ונמצא של שמעון צריך להעלות שכר לשמעון, ומכל מקום לא ישלם כפי מה שדורש המשכיר מחיר מופקע, אלא כפי המחיר שבשוק.

נשגר קמיה מרנן ורבנן, ברכת ישר כח, לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

הגאונים הגדולים: הרב יצחק זילברשטיין, הרב שמואל פנחסי, הרב זלמן נחמיה גולדברג, הרב דוד אסולין, הרב אשר חנניה, הרב אברהם בן חיים, הרב שלמה שעיו, הרב שריאל רוזנברג, הרב ציון בן אדיבה, הרב מנשה שוע, הרב אברהם חיים הרש, הרב משה כהניאן, הרב אליהו בר שלום, הרב גמליאל הכהן רבינוביץ, הרב ירון אשכנזי, שליט"א.

בברכת "עוד ינובון בשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

שאלות ותשובות מגיליון מס' 99

ש. אברך ביקש לעלות בקללות של ס"ת ולאחר זמן זכה בפסי, האם אפשר למכור עליות אלו?

השיבנו הגה"ג יוסף חיים מכלוף שליט"א שאינם ממעשה זה ראייה, כיון שלאדם אין מושג מדוע זוכה לעושר, ובמקרה זה, שאברך עזב תורת מים חיים והלך לעסקים, אמר הסטייפלר צ"ל שזוהי קללה ולא ברכה.

ש. אדם שהפסיד סכום נכבד בתביעה בבי"ד, האם צריך לעשות סעודת הודאה?

השיבנו הגה"ג ציון בן אדיבה שליט"א עפ"י המבואר בשו"ע או"ח (רככג) חייב אדם להודות על הרעה כשם שמודה על הטובה, שבזה מראה שהיסורים באו לכפרת עוונות, ומעשה באחד הכוללים, אברך הודיע שהוא חפץ לעשות סעודת הודאה, כשנשאל בסעודה עבור מה הסעודה, סיפר שאביו נתבע על סכום כסף גדול, וכעת הסתיים המשפט, נו ומה יצא? הוא הפסיד כמה עשרות אלפי ₪, ועל כך אני מבקש להודות, כששמע מעשה זה, אב שבנו הסתבר עם מע"מ, עשה סעודה גדולה, ואכן ראה את יד ה'.

לא קבלו את מרותו ונגררו אחרי רב שמוסר להם שיעורים וכיו"ב, הרב שראה כך, נידה את מגיד השיעור האם הנידוי שלו תופס?

השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א עפ"י השו"ע יו"ד (שלד, יט) זקן שנידה לצורך עצמו אינו נידוי, דהיינו אם לא נתכוין לכבוד התורה אלא להרויח ממון, ובט"ז (ח) כגון שלא היה מכבדו כראוי בקימה והידור, ולפיכך אין נידויו נידוי, כי התכוין להגדיל כבודו, והגה"ג ציון בוארון טען שצריכים לנדות את הרב הזה וד"ל.

ש. אברך רץ בערב לחנות סמוכה בעת אזעקה, והיתה שם רק נערה, האם עבר על איסור יחוד?

השיבנו הגה"ג דוד אסולין שליט"א עפ"י המבואר בשו"ע אהע"ז (ככט) אם יכולים אחרים להיכנס הוי פתח פתוח, ונח' האם יחוד הוא מכלל אביזרייהו, שדינו ייהרג ולא יעבור או לא, בשו"ת שם אריה (אהע"ז לג) דן ביולדת הצריכה ליסוע עם עגלון, ועיין צ"א (ו,מא) ובאה"פ (אהע"ז ככא,ז) שהסיקו שיחוד אינו בכלל אביזרייהו, ולכן לא עבר על יחוד.

ש. בן י-ם שזקוק לאינסטלטור בפורים אם יקח בן י-ם יעלה בזול ואם יבא מהערים הסמוכות יעלה הרבה יותר יקר האם יזמין מהעיר הסמוכה?

השיבנו מורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א עפ"י השו"ע (תרצוא) במקום שנהגו לא לעשות מלאכה אין עושים, והרמ"א כ' שאינו רואה ס' ברכה, אולם כ' שעה"צ (ג) בשפ הפמ"ג כל דבר שיהא לו הפסד מותר, אומנם בענינו שאין הפסד לבעל מלאכה יכול להזמין ממקום אחר ראוי שיזמין אם פער התשלום אינו גבוה במיוחד.

ש. קרח שמציעים לו להזריק דיו בדמות שערות מתחת לעור, וכך לא יראה קרח, האם הוי קעקוע?

השיבנו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א עפ"י המבואר בשו"ע יו"ד (קפג) שמותר ליתן אפר מקלה המתקעקע על מכתו, והרושם נשאר, דמכתו מוכיחה עליו, ולכן כל שאינו לרפואה אסור משום כתובת קעקע.

ש. רב שנתמנה ע"י קשרים פוליטיים, והתושבים

ש. האם מותר לשמוע הרצאה רפואית

הנמסרת בתשלום דרך החלון?

השיבנו הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א, אסור לו לעשות כן, ומכל מקום מקום אם עשה אינו חייב לשלם, על פי המבואר בשו"ע (תרצא,יא) קרא במגילה גזולה יצא, כיון שאין גזל בקול וכ"פ הרמב"ם (שופר,א,ג) שופר הגזול יצא דאין גזל בקול אומנם לגבי רפואה שנינו ברמ"א (יו"ד (שלו,ג) אם התנה עם רופא לשלם לו שכר הרבה, חייב ליתן לו, כיון שמשלם על חכמתו, אולם כיון שזה נהנה וזה אינו חסר, אינו חייב לשלם.

ש. קנה בגד 400 ₪ וכשבא להחליפו ירד מחירו

300 ₪ ונתנו לו זיכוי ע"ס 30, האם הוא אונאה? השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א, אין בזה אונאה, כיון שהזיכוי על החזרת הבגד ולא על החזרת הדמים, אומנם אם החזיר תוך 14 יום שע"פ חוק חייבים להחזיר דמים, ורשאי לבטל את המכר יש לתת לו זיכוי ע"ס 40 ₪.

ש. נתנו לה ספרי תהילים לחלקם לזכותם, והיא

רוצה להדפיס עליהם את שם אביה שנפטר,

האם רשאית?

השיבנו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א, שרשאית לעשות כן, מכיון שהעיקר זה מי שתרם לזכותו ולא מה שרשום על הספר, וכבר היה נידון באדם ששילמו לו שייאמר קדיש עבור פלוני והוא טעה בשם שיש לשלם לו כיון שהקדיש עלה עבור מי ששילם.

ש. נסע במונית ונשמעו שתי אזעקות, מי ישלם

את ההמתנה?

השיבנו הגה"ג דוד אסולין שליט"א, שההפסד הוא של בעל המונית, כמבואר בשו"ע חו"מ (שלד,א) אונס שידוע לשניהם פסידא דפועל, וכן בשו"ע (שי) לגבי שוכר בהמה למקום פלוני והתעכבה ע"י נהר אם שניהם ידעו הוי פסידה של בעל הבהמה, ומה שהובא בס' (שכא) שבמכת מדינה ההפסד של בעה"ב, הגר"א חולק על הרמ"א והעיקר שזה הפסד של הפועל דהיינו בעל המונית.

והגה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א הביא מקובץ "וישמע משה" שנחלקו בזה פוסקי דורינו, הרב זילברשטיין כ' שההפסד על הנוסע כמו פקק ורמזור אדום, והרב נוסבום כ' שההפסד על בעל המונית, והרב שטרן כ' לעשות פשרה ביניהם. וכן דעת

הגר"ד אסולין.

ש. אדם שאירע לו אבל האם מותר לאשתו

לעבוד שהרי הכל הולך אלינו?

השיבנו הגה"ג שמואל פנחסי שליט"א יש לחלק בין מלאכות אפיה ובישול שזה מותר לה לעשות כמבואר בשו"ע יו"ד (שפ,כב), אומנם לעבוד בחוץ נח' בזה הפוסקים, רדב"ז (הי, ושו"ת בית דוד (קפ), ובס' פני ברוך אוהל חנה (עמ' תס) בשם הגרש"ז זצ"ל כ' שיכולה לעבוד אבל תתנה שהריח ילך אליה ולא לבעלה.

ש. כדור פלאפל, האם נחשב לדבר שעולה על

שולחן מלכים, ויש בו בישולי גויים?

השיבנו הרה"ג מאיר סנדר שליט"א עפ"י מה שכ' כשרות השולחן (יט,כח) בשם ערוה"ש יו"ד (קיח) שאין בזה ב"ג כיון שלא עולה על שולחן מלכים, (א.ה) בשו"ת דברי דוד (ג,יא-יב) ושם העלה לאסור כיון שאף שלא נאכלים כמות שהם מכל מקום ע"י תיבול וכיו"ב כן נאכל, ובעין מה שכ' השו"ע יו"ד (קיג,ט) כל שנאכל כמאכל בן דרוסאי יש בו משום ב"ג, ואף שדבר כזה כמות שהוא אינו עולה מ"מ ע"י תיבול וכיו"ב נאכל אף למלכים, ומבירור שערכנו נאמר לנו: שאפ"י לנשיא ארה"ב וכיו"ב מגישים פלאפל.

ש. נטע אילן פירות בזמן תוספת שביעית,

האם צריך לעקור?

השיבנו הרה"ג משה כהניאן שליט"א שצריך לעקור את האילן, עפ"י מה שכ' הרמב"ם (שמיטה,ג,יא)אם נטע אילן תוך 44 יום לפני ראש השנה של שמיטה, צריך לעקור, ואם לא עקר הפירות מותרים. אומנם אם כבר יש בזה גוש עפר שלא יתפורר יש להקל ולנטוע עד 30 יום לפני ר"ה, ואם הוציא שתיל מעציץ, אם היה נקוב 2 ס"מ ומונח על קרקע, מותר לנטועו עד ערב ר"ה.

ש. האם יש להימנע מלקיים שיעור דף היומי

המתקיים ביו"ט בבוקר לאחר התפילה?

השיבנו הרה"ג ירון אשכנזי שליט"א יש לקיים השיעור, ואף שהיעבץ פי' הטעם שמאחרים לבוא ביו"ט לביה"כ הוא משום שהאשה צריכה שהבעל ישמור על הקטנים בכדי שתוכל להכין אוכל, מכל מקום ממהרים לבוא לאחר התפילה משום שמחת יו"ט לקיים הסעודה קודם חצות, אבל אם יש שהות גם לשיעור וגם לקיים הסעודה קודם חצות כמבואר

במג"א (תקכט,ח) רשאי להשתתף בשיעור דף

היומי.

ש. מה עדיף תפילה בשטיבלאך ברוב עם או

בביה"כ במנין מצומצם?

השיבנו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א אע"פ שנתבאר בשו"ת דברי חיים חו"מ (בלב) שהיתר אכילה בשטיבלאך הוא משום שנבנה על דעת שלא יהא לו קדושת ביה"כ, מכל מקום יש לצדד שעדיף להתפלל בשטיבלאך, כיון שבדרך כלל הוא בית המדרש ללימוד תורה וגם לתפילה, וכ' המ"ב (קנ"ג,ח) שמקום המיוחד לתורה קדושתו יותר אפי' שאין דרך להתפלל שם, ובאו"ח (צ יח) איתא שקדושת בית המדרש חמורה מבית הכנסת, ואף יש הסוברים שעדיף להתפלל בבית המדרש יחידי מאשר בביה"כ בעשרה, כמבואר בנו"ע על הרמב"ם תפילה (ח,ג), ולכך יש להעדיף תפילה בשטיבלאך ברוב עם מאשר בביה"כ במנין מצומצם.

ש. האם מותר להניח תפילין בארגז שתחת

מושב האופנוע וכשנוסע יושב עליו?

השיבנו הגה"ג ישראל בן יעקב שליט"א יש מקום להתיר אם יש חלל טפה, עפ"י המבואר באו"ח (מגו,ו) כ' השו"ע להתיר להיכנס לבית הכסא עם תפילין בכלי כשיש בו חלל טפה, וכן המ"ב (מ,ג) הביא שח' הפוסקים אם מותר לשבת על ארגז שמונח בו טלית ותפילין, יש אוסרים ויש מתירים אם יש חלל טפה, ובעל נפש יחמיר על עצמו, וכך הורה הגר"מ אליהו זצ"ל לשאלה של נהג אוטובוס, ששאל אם מותר לו להניח את התפילין בארגז המצוי באוטובוס, כיון שילדים יושבים עליו, והשיב להתיר אם יש חלל טפה.

ש. האם ימנע לעשות סעודת ברית בבוקר בזמן

הכולל, וידחה אותה לצהריים?

השיבנו הרה"ג משה פנחסי שליט"א יש לדחות את הברית לצהריים אם יגרם ביטול תורה, שהרי המלאך שבא ליהושוע, ושאל יהושוע על מה באת? על ביטול תורה או קורבנות? וענה לו עתה באתי, על ביטול תורה, וכידוע שברית היא במקום קורבן וא"כ ביטול תורה עדיף, אומנם הגרש"ז אוירבאך זצ"ל בס' שלמי שמחה (עמ' תצח) הורה לקיים את הברית והסעודה בבוקר למרות ביטול תורה, ומרן ביבי"א (דיו"ד יט) כ' שאם לא יהיה מנין בלעדיו יבטל תורה ובלאו הכי לא ילך.

כל הזכויות שמורות

בכל שאלה בהלכה יש לפנות למורה הוראה

תשובות ניתן לשלוח

לפקס 02-5817174 / בדואר: רחוב פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים

הזוכה בהגרלה

ע"ס 100 ₪

הרב חיים מאיר רובנישטיין שליט"א

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד **יאיר בן מיכל** בתושח"י אמן

'קו המשיב' מענה לשאלות פשוט בדף היומי 22:00 עד 23:00 1800-350-349

לתרומות והנצחות הערות והארות 050-419-0185 בנק דיסקונט סניף 64 חשבון 904406